

Inhoudsopgave

Terminologie	9
Voorwoord	11
1. Witheid. Kleur leren zien	13
Introductie	13
Witte terminologie	15
Impliciet racisme, IAT en kleurenblindheid	17
Kleur leren zien	21
Peter met de korte nek	23
Wit bekijken: omgekeerd racisme?	26
Conclusie	28
Tools voor het omgaan met witheid en self-care tips	30
Aanbevolen om te lezen en te kijken	30
2. Wit privilege: je hebt het, of je wilt of niet. Wat nu?	31
Introductie	31
Privilege voor dummies	35
Institutioneel racisme en systemen	39
Lastig gespreksonderwerp?	42
Witte fragiliteit	44
Een alternatief voor defensief: inleving	46
Conclusie	48
Tools voor het omgaan met witte macht en self-care tips	49
Aanbevolen om te lezen en te kijken	50
3. Witte complimenten, oftewel exotisme	53
Introductie	53
Exotische Peter	56
Wat is exotiseren: stereotypering en geschiedenis	58
Vrouwen dicht bij de natuur	62
Het verhaal van Sarah Baartman	64
Hedendaagse equivalent	66

Representatie van zwarte vrouwen	69
Stereotypes op systematisch niveau	70
Conclusie	73
Tools voor het omgaan met exotisme en self-care tips	75
Aanbevolen om te lezen en te kijken	76
4. Witte verlossers	77
Introductie	77
Witte verlossers	80
Goede witte mensen	82
Ontwikkelingswerk in context	84
Bondgenootschap voor dummies: geen feestje	86
Ruimte leren delen	87
Tools voor het omgaan met witte verlossers en self-care tips	90
Aanbevolen om te lezen en te kijken	90
5. Zwarte Piet en witte onschuld	91
Introductie	91
Blackface & witte onschuld	95
New York, oktober 1997	97
Witte fragiliteit	99
Conclusie	102
Tools voor het omgaan met Zwarte Piet en self-care tips	103
Aanbevolen om te lezen en te kijken	103
6. Wit verleden	105
Introductie	105
Het verleden moet gezellig zijn	107
Houding tegenover het verleden	109
Peter en het koloniaal verleden	111
De absurditeit van het Nederlandse onderwijs	112
Wit schuldgevoel	113
Wat kun je wel doen?	114
Bijzondere gemeente van het koninkrijk	116
Dia Di Rincon	118

Tools voor het omgaan met witte geschiedschrijving en self-care tips	120
Aanbevolen om te lezen en te kijken	120
Initiatieven	121
7. Culturele toe-eigening: Witte vrouw, Beyoncé's <i>Lemonade</i> is niet van jou	123
Introductie	123
Supermarkt van exotische culturen	124
Pompoen is niet altijd gezellig	126
Culturele uitwisseling	128
De gevolgen van culturele toe-eigening	130
Tools voor het omgaan met culturele toe-eigening en self-care tips	133
Aanbevolen om te lezen en te kijken	133
 Nawoord	 135
 Dankwoord	 137

Terminologie

Dit boek is geschreven in een tijd waarin we spreken over witte mensen, mensen van kleur en soms ook zwarte en bruine mensen. Ik heb ervoor gekozen om veel verschillende termen te gebruiken in dit boek, omdat we er in het Nederlandse discours ook nog niet over uit zijn wat de juiste of definitieve termen zijn. Het zou heel goed kunnen dat we over een tijdje een ander lexicon gebruiken in het debat of de dialoog over racisme en uitsluiting. Persoonlijk prefereerde ik tot voor kort het Amerikaanse model en noemde ik mezelf Russisch-Kameroense Nederlander. Ondertussen lijkt 'Nederlander' een politieke term te zijn geworden. Ik heb een politicus het weleens horen hebben over Nederlands gekleurde Nederlanders.... Tegenwoordig noem ik mezelf soms een zwarte vrouw of bruine vrouw. De terminologie in dit boek reflecteert dit proces: voorlopig eclectisch, altijd veranderend.

Voorwoord

Mijn moeder heeft de Tweede Wereldoorlog als Russisch joods kind bewust meegemaakt en heeft in die periode haar moeder verloren. In de jaren zestig van de vorige eeuw trouwde ze op bijna 40-jarige leeftijd met mijn vader, een Kameroense arts en antikolonialist die, geïnspireerd door Muhammad Ali, zich wilde bekeren tot de islam. Uiteindelijk vonden ze dat elke vorm van georganiseerde religie 'opium voor het volk' is en ben ik 'heidens' opgevoed.

Eind 2016 is mijn moeder 84 geworden. Ze is vitaal, hyperintelligent, goed geïnformeerd en heel sterk. Ze heeft qua antisemitisme, islamofobie, racisme, seksisme en anti-Russische sentimenten heel wat voor haar kiezen gehad, ook in Nederland. Vandaag belde ze me huilend op en zei ze dat de huidige tijden haar, qua toon, zogenaamde humor en retoriek, doen denken aan de sfeer aan het einde van de jaren dertig van de vorige eeuw, voordat de oorlog uitbrak. Het lukte me niet haar goed te troosten, want ook ik maak me enorme zorgen over de komende verkiezingen. Mijn moeder is trots is op de huidige generatie activisten en opiniemakers, trots op mensen zoals Sylvana Simons. Het geeft haar hoop dat zij en wij ons niet stilhouden. Dat we de mogelijkheden die we hebben, gebruiken om te delen en om te leren; het sterkt haar dat veel mensen op hun manier trachten iets te verbeteren. We zijn niet meer afhankelijk van een bepaalde media-output. We kunnen zelf agenderen en verandering bewerkstelligen.

In deze tijden, waarin Donald Trump de 45^e president van de Verenigde Staten is, waarin Wilders volgens de peilingen van TNS NIPO op 35 zetels staat en ook de intellectuele elite van Nederland met grote regelmaat racisme normaliseert en het erover hebben soms zelfs categoriseert als polariserend, is het onmogelijk om stil te blijven. Ian van der Kooye, politiek adviseur van Sylvana Simons, zei tijdens het congres voor mensen van Afrikaanse komaf dat hij z'n werk doet opdat zijn kind niet meer hoeft te vechten voor gelijkwaardigheid.

De eerste keer dat ik als kind met m'n kleur werd geconfronteerd was op het moment dat witte kinderen in de speeltuin mij 'vies' en 'ongewassen' noemden. Ik mocht niet op de schommel zitten, want ik zou afgeven met m'n 'poepkleur'. Toen ik het aan m'n oma vertelde, zag ik dat ze zich groothield maar enorm verdrietig was. Dit was de dag waarop ze me zou moeten vertellen hoe de wereld in elkaar zit. Vanaf dat moment was ik me bewust van wat 'kleur' betekent.

En dat ben ik nog altijd. Zojuist heb ik nog een rotgesprek gehad met een buurtgenote die me ongevraagd op een badinerende manier aansprak over hoe ik omga met mijn kat. Terwijl ik haar beleefd doch streng antwoordde zag ik in haar ogen dat ze bang voor me was en me in haar hoofd in het hokje 'boze zwarte vrouw' plaatste. En zodra ze weg was, deed ik dat zelf ook. Ik beoordeelde mezelf zoals de maatschappij vrouwen zoals ik meestal beoordeelt. Ik wil niet dat ook de volgende generatie van meisjes en jongens hier weer doorheen moet gaan. Dat ook zij weer die constante innerlijke en maatschappelijke strijd moeten voeren over 'wie we zijn' en wat onze plek is.

Daarom wil ik dit boek opdragen aan alle kinderen in Nederland. Wees vrij. Sta in je licht. Nederland is van jou.

Anousha Nzume
Amsterdam
8 maart 2017

1. Witheid. Kleur leren zien

Introductie

Lieve witte mensen. Ik woon mijn hele leven al tussen jullie en met jullie. Bijna altijd met plezier. Ik hou van Holland met al zijn streken, nukken en haast onopvallende schoonheid. Ik hou ook van Hollanders, oftewel de witte mensen. Ik heb een witte moeder (ze is Russisch) en ik ben getrouwd met een witte man, die niet anders te omschrijven is dan een knappe kaaskop. Maar soms denk ik weleens: wie zijn jullie? Waarom doen jullie zo?

Laatst fietste ik rond twee uur 's nachts terug van een feestje en had ik zo'n moment. Ik baalde van jullie. Vond jullie vervelend. Arrogant, kil, stug en gesloten. Ik was de enige persoon van kleur op dat hele feest. Zo werd ik ook bekeken, zo werd ik behandeld. Dat ben ik wel vaker en hé, alles went. Maar die avond, na twee rode wijn en drie straffe gin-tonics, gedroeg ik me niet zoals ik meestal doe. Meestal blijf ik rustig en braaf, en lach ik om alle opmerkingen en grapjes, ook als ze bevooroordeeld of racistisch zijn. Meestal ben ik wel bijdehand, maar altijd binnen de grenzen van het fatsoenlijke. Nu niet. Men vond mij vervelend en lastig. Het kwam er vooral op neer dat ik m'n eenzaamheid uitte in deze homogene, witte, hoogopgeleide, intellectuele en correcte groep. Dat ging bijna fout, omdat ik ageerde in plaats van geestig reageerde. Ik ging nog net op tijd naar huis. Maar niet nadat ik de gastheer bij z'n neus had gegrepen en iets over Zwarte Piet had geroepen, geloof ik ...

Met tegenwind op de pont terug naar huis merkte ik dat ik hardop tegen mezelf praatte. Ik was zo'n dronken, hardop pratend persoon die de harde maatschappelijke werkelijkheid even niet meer aankon. Ook dat is een bekend gevoel. Maar nu dacht ik: wat als het nou niet aan mij ligt? Wat als zo'n ongemakkelijke rare avond niet aan mij ligt maar aan 'de ander'? Aan die dominante, koude, veroordelende, zichzelf verheerlijkende, ieder

ander buitensluitende witte klotecultuur? Ik zag al die witte mensen niet meer als individuen maar als een groep; zoals witte mensen het schaamteloos over 'Surinamers' of 'Marokkanen' kunnen hebben terwijl ze het dan negen van de tien keer over één persoon hebben.

Nee toch? Dat kan ik toch niet maken? dacht ik, dat mag ik toch niet voelen of denken? Ik moet me toch aanpassen aan de heersende cultuur? Ik wil hier toch zijn? Ik ben hier toch te gast met paspoort? Wit is toch geen groep?? 'Dat zijn jullie zeker wel!!' riep ik tegen een groepje corpsballen, terwijl ik achter het Centraal Station tussen de witte menigte fietste. Omdat ik dronken was, durfde ik alles om te draaien. Ik was niet de radicale hysterica (trouwens, 'radicaal' betekent alleen maar dat je alles tot in de wortel probeert te begrijpen, en 'hysterisch' is ook een zeer relatieve multi-interpretabele stok om mee te slaan), maar zij waren de afstandelijke individualistische en egocentrische zombies. Ik was niet overgevoelig, zij waren onderkoeld. Meer dood dan levend. Ik was de norm en zij waren belachelijk. En ik kan je zeggen: dat was een heerlijk gevoel. Het was de kater meer dan waard.

Met dit boek wil ik je meenemen naar die andere kant. Dit wordt geen boek over zwarte mensen of mensen van kleur, en het leed dat we meemaken. Het wordt geen uitgebreid verhaal over racisme. Ik wil juist de lens omdraaien. Naar de groep die het niet gewend is om bekeken en onderzocht te worden. Dat is wat ik ga doen. We gaan in dit boek de witte mens onderzoeken. Als groep. Witte mensen hebben eindeloos veel documentaires gemaakt en studies gedaan naar mensen van kleur en zwarte mensen. Naar 'spannende' en 'exotische' culturen, of de vreemde, grappige en soms 'barbaarse' gewoontes van andere etnische groepen. Witte mensen zijn gewend anderen als groep te mogen onderzoeken, te bekijken, te beoordelen. Hierdoor kunnen we, lieve witte mensen, amper een gesprek met jullie voeren over machtsverhoudingen en racisme. Ik wil jullie een spiegel voorhouden. En aanmoedigen tot de eerste stapjes van zelfreflectie. We beginnen bij het begin. Bij het meest abstracte begrip: witheid.

Witte terminologie

De eerste stap is terminologie. Waarom heb ik het over 'wit' in plaats van over de oude, bekendere term 'blank'? Simpel, de term 'blank' is tijdens de gehele koloniale geschiedenis door witte mensen gebruikt als het tegengestelde van mensen die werden aangesproken met het n-woord. Daar waar zwarte mensen een inferieure, niet-menselijke status hadden, was de 'blanke' persoon het toppunt van civilisatie. Daarom wil ik, en vele anderen met mij, afrekenen met zowel het n-woord als het woord 'blank'. Het zijn overblijfselen uit het Nederlandse koloniale verleden. Het idee dat 'blank' een neutrale term is, is dus allesbehalve waar. 'Blank' draagt de historisch geladen connotatie van reinheid, puurheid, van afwezigheid van kleur, precies waar koloniaal Europa zo trots op was en op basis waarvan het de rest van de wereld heeft gekoloniseerd. Of zoals Annieke Kranenberg, ombudsvrouw van *de Volkskrant*, schreef in de krant in oktober 2016: "Blank" heeft de connotatie van reinheid en neutraliteit, waardoor de eeuwenlange machtsongelijkheid nog eens extra zou worden "witgewassen". Ook *de Volkskrant* heeft de term 'blank' inmiddels bij het vuil gezet. Daarbij, witte mensen, jullie hebben wel een kleur. In 1598 werd 'wit' al gebruikt om een huidskleur mee te beschrijven. Net als dat Multatuli het in 1873 ook al had over 'de vreemde witte man'. Dus net zoals ik bruin ben, zijn jullie wit.

Witheid is, zoals veel grote abstracte concepten, moeilijk voelbaar en zichtbaar te maken voor mensen die er niet geconfronteerd mee worden. Net zoals wanneer je het over het 'patriarchaat' hebt. Ja, dan heb je het over een enorm groot systeem, met een geschiedenis, met manieren van doen, en een machtsstructuur. Hoe elke individuele man zich tegenover het patriarchaat verhoudt, is verschillend. En dit is niet anders voor witheid.

In de VS bestaat er een prachtige term, 'WASP'. Dat staat voor White Anglo-Saxon Protestant, oftewel de witte Angelsaksische protestant. In de VS wordt de term gebruikt om witte Amerikanen

van Noord- en West-Europese en protestantse komaf aan te duiden. Het summum van witheid. Het archetype van de ultieme beschaafde mens. Daar vallen veel witte Nederlanders ook onder. Mijn Russische moeder heeft een witte huidskleur, maar zodra ze haar mond opendoet, wordt ze door witte mensen van alle lagen en soorten behandeld als een stoute kleuter die net in d'r broek heeft geplast op een verjaardagsfeestje. Poolse arbeidskrachten in Nederland worden consequent als groep besproken: 'de Polen'. Toch net iets anders dan de ultieme 'wasp'. Witheid is dus een systeem dat verbonden is aan een huidskleur, aan een cultuur, aan een perspectief, aan een systeem van macht, en ook klasse, waar het ene individu meer mee samenvalt dan het andere. Dus hoe minder je voldoet aan de kenmerken van dat archetype, hoe minder 'wit' je bent.

Over de machtsstructuur gaan we het in hoofdstuk 2 hebben. Nu wil ik je eerst, langzaam, mentaal masseren in de realisatie dat kleur overal aanwezig is in ons land. Je beweegt je in een witte zee, met zijn eigen normen, schoonheidsidealen, machtsstructuren, die veelal onzichtbaar zijn voor de gemiddelde witte Nederlander. Dit maakt discussies over alles wat uit witheid voortvloeit – institutioneel racisme, wit privilege, exotisering enzovoort – erg moeilijk. Witheid is overal en toch veelal onzichtbaar. Wit staat gelijk aan normaal. Wit is rein, puur, onschuldig. Wit wordt gepresenteerd als neutraal en objectief. Als mooi, zacht, wenselijk. Wit is de norm. Al eeuwenlang. Het meest bizarre voorbeeld daarvan is natuurlijk het wereldwijdverspreide beeld van Jezus. Een Palestijnse Jood die overal afgebeeld wordt als een blonde West-Europese, blauwogige man. En Jezus heeft het voorbeeld gezet. In Nederland zijn representaties van schoonheid, kracht en intelligentie wit. Nu hoor ik de gemiddeld witte lezer denken: Ja, Nederland is ook een wit land, dus zal de dominante representatie wit zijn. Er zijn nou eenmaal meer witte mensen! Wat is nou het probleem?' Ja, dat is zo, lieve witte mensen, maar met de norm bedoel ik niet het aantal. Even voor alle duidelijkheid, de aantallen kloppen ook niet. Laten we wel wezen, het is niet zo dat, laten we zeggen, 20 procent van wat we

om ons heen zien in reclames, tv, radio, kranten, politiek, bladen of lesmateriaal uit diverse type mensen bestaat. En met 'divers' bedoel ik divers in elke zin van het woord.

Met 'norm' bedoel ik dus niet het aantal, ik bedoel de hiërarchische manier waarop de meeste mooie eigenschappen aan wit worden toegeschreven, en andere kleuren daar als tegenpool voor worden gebruikt. De helden, de intelligente mensen, de knappe en succesvolle mensen met complexe karakters wier verhalen we te zien krijgen, zijn doorgaans wit, terwijl we van mensen van kleur en zwarte mensen vooral vlakke, stereotiepe en ondersteunende karakters te zien krijgen. Over dit soort pijnlijke representaties kun je genoeg lezen in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 5. Witheid is dus de norm, en het is hiërarchisch van karakter. Mijn vriendin Heidi Dorudi, filosoof en antiracistisch feministe, vat het prachtig samen: 'Diversiteit is niet een ideaal, diversiteit is een fucking realiteit!' Onze taak is dus om deze realiteit ruimte te geven, door de hiërarchie te onderzoeken. Want alles wat samenvalt met het algemeen geaccepteerde witte perspectief van elk willekeurig tijdperk is 'normaal'. De norm dus. Het is gewoon neutraal, gezond verstand, redelijk, objectief. Dingen die daartegen indruisen, zoals dit boek, zijn daarmee automatisch abnormaal, subjectief, overdreven, emotioneel of onredelijk.

Impliciet racisme, IAT en kleurenblindheid

Een van de gevolgen van de onzichtbaarheid van witheid is iets wat paradoxaal gezien wordt als een wenselijke eigenschap: het 'geen kleur zien'. Als je in eerste instantie geen kleur ziet, dan zie je natuurlijk al helemaal geen machtsstructuur die is gebouwd op basis van kleur. Zoals een vriend van me uitlegde: 'Kleurenblindheid heeft twee kanten. Het is ten eerste de makkelijkste manier om de ervaring van mensen van kleur en zwarte mensen te ontkennen. Want als je geen kleur ziet, dan kun je racisme vaak ook niet zien. Het tweede punt, misschien nog wel belangrijker,

is dat het de makkelijkste manier is om je eigen witheid nooit te hoeven onderzoeken!' Dus, wit persoon, waarom zijn we in Nederland zo graag 'kleurenblind'?

Het idee van 'geen kleur zien' is opgekomen in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Expliciet en openlijk racistisch zijn kon steeds minder door de beugel. Ben je tegen racisme, dan is dat tegenwoordig een signaal dat je een goed en progressief mens bent. Iemand die het snapt. Maar als je openlijk tegen racisme bent, betekent dat dan automatisch dat je geen superioriteitsgevoelens hebt ten opzichte van zwarte mensen en mensen van kleur? Veel mensen die tegen expliciet racisme zijn, vinden dat ze geen racist kunnen zijn. In de woorden van mijn vriendin Iskra gaat die redenering vaak als volgt: ik heb besloten dat ik geen racist ben, en daarom kan ik geen racist zijn. En om dat nog eens extra te bekrachtigen, beweren mensen niet op kleur te letten. Dat ze het gewoon niet *merken*, niet *zien*. Zo niet-racistisch zijn ze! Hmm... Ik denk ook heel vaak dat ik leuker en gevatter ben dan ik werkelijk ben. Herkenbaar? Laten we kleurenblindheid snel even onder de loep nemen. Want wat bedoel je eigenlijk wanneer je zegt 'ik zie geen kleur'? En waarom zeg je dat? Want hoe vaak zeg jij bijvoorbeeld tegen een vrouw: 'O, ik had helemaal niet door dat je een vrouw bent, hoor. Ik let daar niet op.' Of over het huisdier van je vrienden: 'Sorry, kat, hond, cavia, ik zie geen diersoorten.'

Als dit voor iets geldt, is het wel hedendaags racisme. Bewust kun je denken: ik vind iedereen prima, en ik zie geen kleur, dus het zit allemaal wel goed, maar onbewust kun je enorm racistisch zijn. Dat is in de psychologie een bekend fenomeen. We kennen het allemaal: je bewuste kijk op iets kan totaal anders zijn dan je impliciete of onbewuste houding, hoe je op de automatische piloot over iets denkt. En deze impliciete manieren van kijken zijn nou juist zo bepalend voor je gedrag en keuzes. Als je dat niet weet (of niet wilt weten), dan kun je er ook niks aan veranderen.

Dit steeds meer impliciete karakter van hedendaags racisme heeft veel verschillende benamingen in de sociale wetenschappen: aversief racisme, impliciet racisme, kleurenblind racisme, symbolisch racisme. De gemeenschappelijke noemer voor al deze

termen is dat op een bewust, expliciet niveau alles helemaal prima is: ik vind iedereen gelijk. Lekker gezellig!

Nee. De vrijheid voelen om wanneer het jou uitkomt (binnen de eerste 20 seconden van een ontmoeting, of tijdens een werkoverleg) te beginnen over de afkomst, het haar, het geloof, of wat dan ook van iemand van kleur, is niet iets kleins. Het is een wezenlijk onderdeel van 'witte macht'. De luxe om niet te hoeven nadenken over wat het wellicht doet met de ander. Jouw nieuwsgierigheid en vrijheid gaan voor die van de ander. Ook dit is een maatschappelijk fenomeen, niet iets individueels en incidentiels.

Het lastige is: hoe maak je iets wat in hele subtiele onbewuste handelingen zit, bespreekbaar? De IAT, oftewel de Impliciete Associatie Test, is een van de psychologische meetinstrumenten die onze onbewuste vooroordelen meet. Daaruit blijkt dat de meeste mensen absoluut niet 'kleurenblind' zijn, en dat er doorgaans een enorme afstand is tussen bewuste en onbewuste perspectieven op kleur. In de eerste seconden van een ontmoeting met een ander, proberen wij anderen altijd te identificeren op het gebied van kleur en gender. Er is letterlijk geen schijn van kans dat jij, lieve lezer, mensen niet onbewust constant plaatst in categorieën van lengte, gender en kleur. Maar dat bedoel jij natuurlijk niet als je zegt 'ik zie geen kleur'. Je bedoelt: ik zie het wel, maar het maakt mij echt niet uit hoor, ik let daar niet op, ik zie gewoon de mens, of: we zijn toch allemaal van vlees en bloed. Je hebt het dus over een soort symbolische kleurenblindheid. Dat vond Rob Wijnberg, hoofdredacteur van *De Correspondent*, ook een eigenschap om na te streven. Hij legt dit uit in zijn stuk 'Wat we niet zien'.

Wijnberg is namelijk 'kleurenblind'. En ik niet. Volgens Wijnberg is dat mijn persoonlijke probleem en niet een probleem met een sociaal-maatschappelijke oorzaak. Het argument waarop hij zijn kleurenblindheid baseert, begint op een geweldige manier. Hij erkent namelijk dat ras een sociaal construct is. Wat wil zeggen dat ras een arbitraire categorisering is van de mensheid. De mensheid indelen in hokjes via ras is een sociale afspraak,

en niet een biologisch feit: een sociaal construct dus. Tot zover, geweldig Rob, inderdaad. Dat hadden we net zo goed met lengte-categorisering kunnen doen. Of we hadden 46 rassen kunnen identificeren in plaats van een handvol. We kunnen daarom de concepten die we in de sociale wereld gebruiken, niet op dezelfde manier benaderen zoals we de zwaartekracht of de snelheid van objecten meten. De sociale wereld zit nou eenmaal niet vol met allemaal 'objectieve' waarheden. Ras, gender, landgrenzen, normaal/abnormaal gedrag zijn allemaal sociale constructen. Wijnberg beseft dat er op basis van deze arbitraire sociale afspraak rondom het concept van ras zich een gewelddadige racistische geschiedenis heeft afgespeeld. Daarom moeten we, volgens hem, door te erkennen dat ras een sociaal construct is, het idee van kleur ook gewoon loslaten. Mensen die problemen aankaarten die uit racisme voortkomen, houden het probleem volgens Wijnberg dus alleen maar in stand.

Wat?! Omdat ras een sociaal construct is, moet je het niet meer over institutioneel racisme hebben, want dan zorg je ervoor dat het blijft bestaan? Ja, je hoort het goed. Misschien ben je het zelfs met deze argumentatie eens. Maar blijf er even bij: het feit dat iets een sociaal construct is, betekent namelijk niet dat het geen materiële werkelijkheid creëert. Als die werkelijkheid eenmaal bestaat, is het misschien handig om deze aan te kaarten. Een voorbeeld. Stel je eens voor dat we in een maatschappij leefden waarin mensen jou op willekeurige momenten een trap mogen verkopen wanneer je langer bent dan 1.82 meter. Je zet een actiegroep op om er eindelijk een keer over te praten. Om voor jezelf op te komen, en misschien te streven om deze werkelijkheid, die op een arbitraire sociale afspraak is gebaseerd, te veranderen. Wat zou je er dan van vinden als de mensen die jou graag een trap verkopen, schreeuwen dat je het probleem alleen maar verergert door erover te praten? Als een filosoof je zou vertellen dat je het probleem in stand houdt, en moet stoppen met lengte zien? Dat je een lengte-scepticus moet worden? Zou je hem dan ook graag willen uitleggen dat je wel kunt proberen om geen lengte meer te zien, maar dat je nog steeds die trappen krijgt?